

ЖИВОТ И НАУЧНА ДЕЙНОСТ НА ПРОФ. ГАЛИНА ТАГАМЛИЦКА

Осемдесетгодишнината на проф. Галина Тагамлицка ме връща в началото на 50-те години, когато като студент съм слушал нейни лекции по съвременен руски език (теоретичен курс) в Софийския университет, където тя бе хонорувана преподавателка. Тогава тя е била на около трийсет и пет години. Средна на ръст, с бяло овално лице, сини очи, възсветла коса, нито прекалено слаба, нито пълна — типична рускиня на средна възраст. Жена, облечена с вкус. Такава е тя и днес в съзнанието ми. Но това не е всичко. Възторгнахме се от мекотата на нейната руска реч, от уменията да направи достъпно изложението на учебния материал. Не помня да е повишила глас, да е смъмрила някого. Като преподавател често съм си спомнял за преподавателския ѝ маниер, а вероятно несъзнателно съм се опитвал да ѝ подражавам.

Животът отново ни срещна през 1964 г., когато постъпих асистент във Висшия педагогически институт „Братя Кирил и Методий“ във Велико Търново. Бе минало малко повече от десетилетие, откакто бях завършил Софийския университет, през тези години не бях виждал Галина Александровна, но като че ли годините не бяха нанесли отпечатък върху лицето ѝ. Галина Александровна уважаваше по-младите си колеги, стараше се да им помогне в научното развитие. Разбираемо е, че най-много тя стори за Катедрата по руски език, на която бе основател и дългогодишен ръководител.

Галина Александровна Тагамлицка е родена на 21 юли 1916 г. в гр. Армавир, Краснодарска област, Русия. Била е съвсем малка, когато родителите ѝ се преселват в България. Средно образование завършва в София през 1935 г. и се записва студентка по славянска филология в Софийския университет. Слуша лекции при видните български професори Ст. Младенов, Ст. Романски, Ив. Леков, К. Мирчев, Й. Иванов, Б. Йоцов, М. Арнаудов и др. Разработва дипломна работа при проф. Ст. Романски на тема „Етнография и фолклор на гр. Етрополе“. Като студентка тя помага на Ал. Т.-Балан да изработи своята библиография. Г. Тагамлицка завършва с отличие висше образование, като показва интерес и към ези-

кознанието, и към литературознанието. Опитите ѝ в областта на поезията (нейни стихотворения се появяват в ученически вестници и списания) биват забелязани от Ем. Попдимитров и от Н. Лилиев, донасят ѝ познанство и приятелство с Ал. Бурмов, П. Вежинов, А. Гуляшки, Л. Дринов, Ст. Сърчаджиев, с известната актриса Адриана Будевска и др.

Ръководителка на педагогическата ѝ практика в Трета софийска мъжка гимназия е д-р Джананова. По неин съвет Галина Александровна обявява руски език за своя първа учителска специалност. След приключване на стажа (1940) тя е назначена за учителка по български език и литература, по руски и по латински език в гимназията в гр. Павликени (1940—1942). От 1942 до 1947 г. Г. Тагамлицка учителствува в софийски гимназии. През 1945 г. е привлечена за преподавателка по руски език и по методика на неговото преподаване в курсовете към Министерството на народната просвета за подготовка на учители по руски език. Още през есента на 1944 г. сътрудничи на Радио София като говорител (изпълнител) в учебния радиокурс по руски език, като преводач на литературни и други материалът руски на български език и обратно. През тези години Г. Тагамлицка е ревностна разпространителка на руския език и култура в България. От това време са и нейните „30 урока по руски език. Радиокурс“ — първа част, в съавторство с К. Пехливанова (1945, 286 с.; 4 изд. 1950, 352 с.), втора част самостоятелно (1948, 432 с.).

Наред с учителската си дейност Г. Тагамлицка преподава руски език и методика на неговото преподаване в открития тогава Институт за усъвършенстване на учителите (1953—1955).

През 1947 г. Г. Тагамлицка е избрана за преподавателка по руски език във Висшия институт за театрално изкуство „Кр. Сарафов“, но не прекъсва сътрудничеството си с Министерството на народната просвета по проблемите на изучаване на руски език в нашите училища. Във ВИТИЗ води практически занятия по руски език, но активно се занимава и с научноизследователска дейност. През 1959 г. тя е избрана за доцент по съвременен руски език (като хабилитационна работа представя „Към въпроса за предложното управление в руски и български език (за предлога +за“ и неговите съответствия)“, след което ѝ е поверено и ръководството на Катедрата по чужди езици при висшите учебни заведения по изкуствата.

Освен във ВИТИЗ, където е редовна преподавателка, Г. Тагамлицка работи и като хонорувана преподавателка в Софийския университет — водила е практически упражнения по руски език, по историческа граматика на руския език, чела е лекции по съвременен руски език.

По предложение на проф. Ал. Бурмов, ректор на току-що открития Висш педагогически институт „Братя Кирил и Методий“, Галина Тагамлицка идва във В. Търново, за да основе Катедра по руски език. Под нейно ръководство се провеждат конкурсни изпити за преподаватели и асис-

тенти. Голяма е заслугата ѝ като ръководителка на катедрата до 1982 г., когато излиза в пенсия, за организирането на катедрата и за научното израстване на нейните членове. През 1966 г. е избрана за професор по съвременен руски език (хабилитационният ѝ труд е „Към въпроса за граматичната характеристика на думите. За някои особености на думата *сам* и на съчетанието *сам себя*“). Като доцент и професор във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ Галина Тагамлицка е подготвила стотици специалисти по руски език. Тя бе всеотдайна в работата си със студентите: четеше лекции по съвременен руски език, консултираше студенти, ръководеше кръжок по съвременен руски език, под нейно ръководство стотици студенти защитиха дипломни работи, продължаваше да се вълнува за реализацията на най-добрите студенти след завършване на висше образование. Докато тя ръководеше катедрата по руски език, под нейното ръководство бяха написани и защитени 15 кандидатски дисертации, седем души се хабилитираха за доценти.

Галина Тагамлицка винаги е била обществено активна, имала е гражданска и научна позиция и винаги е отстоявала становището си. Тя бе сред най-активните членове на факултетския съвет на Филологическия факултет и на академическия съвет на университета (преди това на Висшия педагогически институт). Тя бе организатор на първите симпозиуми, като се почне от 1971 г., на МАПРЯЛ по въпросите на лингвистичните основи на преподаването на руски език, както и по въпросите на интерференцията между руски език и родния език на обучаваните.

Галина Тагамлицка е чела отделни лекции в университетите във Варшава, Краков, Берлин, Залцбург и др., участвувала е в славистичните конгреси в Москва, Киев и др., изнасяла е доклади и на много други международни конгреси и конференции. Тя е сред водещите специалисти по руски език у нас. Като учен и гражданин се ползува с висок авторитет у нас и в чужбина.

Галина Тагамлицка е носителка на II и I степен на ордена „Кирил и Методий“, награждавана е и с други медали и отличия.

Научното дело на проф. Галина Тагамлицка е многостранно. Тя е авторка на научни изследвания по съвременен руски език, по съвременен български език (най-често двата езика се изучават съпоставително), по езика и стила на руската драматургия, по лексикография; пише учебници по руски език, съставя помагала за изучаването му от ученици и студенти. Отделните области от творческото дело на Галина Тагамлицка обикновено се намират в непосредна връзка с дейността, която изпълнява: когато е учителка, пише учебници по руски език; когато е преподавателка във ВИТИЗ, усилено изучава езика и стила на видни руски драматурзи, когато е на работа в университет, предимство имат изследванията ѝ по важни граматични проблеми. Занимавала се е и с преводачество. Етапите в твор-

ческото дело на Галина Тагамлица са относително добре оформени. Това улеснява задачата ми.

Основно място в научното дело на проф. Галина Тагамлица през 50-те години заемат учебниците, въпреки че в печата се появяват и някои нейни теоретични изследвания по граматични проблеми на руския език. Тя е съавтор на учебници и учебни помагала по руски език за прогимназиите и гимназиите, напр.: „Русский язык для I класса прогимназий“ (1946), „Русский язык для XI класса средней школы“ (1951), „Русский язык. Учебник для 5 класса средней школы“ (1952), „Сборник упражнений по русскому языку для всех классов средней школы“ (1955) и др. Паралелно с работата върху учебниците Г. Тагамлица пише статии и методически писма в помощ на обучението по руски език: „Грамматиката и нейното значение в преподаването на руски език“ (1953), „Мястото на историческата фонетика в обучението по руски език“ (1957), „Принципы и методы преподавания русского языка в Болгарии“ (1961) и др. Авторка е на методическото писмо „Лексиката в обучението по руски език“ (1957, 56 с.), съавторка е на първата у нас „Методика на обучението по руски език в българските училища“ (1957).

Галина Тагамлица е авторка или съавторка на учебни помагала за изучаване на руски език във висшите учебни заведения: „Русский язык для студентов математиков и физиков“ (1950), „Русский язык для студентов химиков, естествоиспителов, фармацевтов“ (1950), „Русский язык и литература. Хрестоматия и грамматика для студентов...“ (1951), „Грамматика русского языка. Учебник для студентов всех вузов НРБ“ (1955), „Хрестоматия по русскому языку для студентов высшего института театрального искусства“ (1962), „Сборник упражнений по русской грамматике“ (1969) и др.

Много сили отделя Галина Тагамлица за съставяне на учебници и учебни помагала във връзка с извънучилищното изучаване на руски език. Освен посочените вече „30 урока по руски език. Радиокурс“ (част първа и втора) тя е авторка или съавторка на още няколко помагала, предназначени за курсовете по руски език: „Русский язык. Учебник для курсов I степени“ (1956), „Учебник русского языка для курсистов со средним и высшим образованием“ (Ч. I, 1956; ч. II, 1959), „Русский язык. Учебник для курсов II степени“ (1957), „Русский язык. Учебник для курсов III степени“ (1957) и др. Извънучилищното изучаване на руски език се разглежда в нейната статия „Грамматика в народните курсове“ (1952).

Водена от желанието да помогне на изучаващите руски език (ученици, студенти, граждани), Галина Тагамлица, бидейки един от най-добрите специалисти, се включва в съставянето на двуезични (руско-български) речници: „Учебен руско-български речник“ (1953), „Руско-български речник“ (1955) и „Руско-български речник в два тома“ (1960), на който тя

е и съредактор. Речници, съставени с нейно участие, изиграха важна роля в процеса на изучаване на руски език у нас.

Като преподавателка във Висшия институт за театрално изкуство Галина Тагамлицка се стреми да насочи изследователската си дейност предимно към езика, стила и образността в драматургията. Първата ѝ работа в тази област е „Лексиката и фразеологията в пиесата „Сомов и другите“ като средство за характеристика на героите“ (1957). Наблюденията на авторката разкриват художественото майсторство на М. Горки, който чрез лексиката и фразеологията типизира и индивидуализира персонажа в пиесата. На Горкиевата драматургия е посветена и монографията „Език и образи в пиесите на М. Горки „Егор Буличов и другите“ и „Достигаев и другите“ (1960). Тук наблюденията на Тагамлицка са още по-задълбочени и вникливи, по-мощни са и обобщенията. „Горки рисува своите герои с голям замах и голяма вещина, с дълбоко познаване на изгражданите образи и на езиковите средства, с които трябва да си послужи в момента, да ги даде само чрез словото, на книга, без интонацията и мимиката, без жеста и непосредствената действеност. При внимателен анализ проличава съзнателността на подбора при употребата на едни или други изразни средства и големият диапазон, в който се движат те в пиесите. Обаче основният материал е без съмнение литературният руски език с инкрустации от по-характерни и по-колоритни езикови елементи в пределите на общодостъпните и общоразбираемите. Чрез тънко почувствувана умереност и уместност се отбягва както вулгаризацията на езика, а оттам — и на образите, отбягва се и примитивното спазване на еднообразна езикова маска, отбягват се и крайностите в акумулирането на характерните черти“ (с. 157).

Две монографични изследвания Г. Тагамлицка посвещава на езика на Чеховата драматургия: „Драматургията на Чехов — език и образи“ (1961) и „Образи и езикова характеристика на Чеховата пиеса „Чайка“ (1961). Очевидно Чеховата драматургия е любима на авторката. Иначе трудно можем да си обясним вещината и проникновеността на езиковия анализ, целящ да разкрие галерията от образи в четирите Чехови драми — „Чайка“, „Вуйчо Ваньо“, „Три сестри“ и „Вишнева градина“. „Езикът в пиесите на Чехов и специално като средство за характеризирание на образите представлява сложно, майсторски сглобено цяло от взаимнопреплитани се и взаимнодопълващи се езикови средства и езикови функции. Всяка реплика при своята класическа обработеност, прозрачност и привидна простота прелива от значения, а по красотата и изяществото на творческия авторски замисъл наподобява филигранен съд с прекрасно, скъпоценно съдържание“ („Драматургията на Чехов — език и образи“, с. 202).

Специалното изследване върху образите и езиковата им характеристика в пиесата „Чайка“ още един път потвърждава умението на Г. Тагам-

лица да извършва езиково-стилистичен анализ на произведения и автори от руската драматургия. За съжаление българската драматургия е представена само с една неголяма статия — „Език и образи в драматургията на П. Яворов“ (1963).

Галина Тагамлица показва изключително верен усет за естетическата функция на езика. Несъмнено този усет е формиран върху основата на огромни лингвистични знания, но той се основава и на личния поетически опит на авторката в младежките години. Теоретико-обобщителен характер има статията на Тагамлица „Из проблемите на словото и образа в драматургията“ (1970).

Въпреки че и преди 1963 г. Галина Тагамлица е проучвала въпроси от граматичната система на съвременния руски език (напр.: българският предлог „срещу“ и руските му паралели, предлог „за“ и съответствията му в българския език, из историята на предложните конструкции в руски и български език, и др.), тази проблематика заема основно място в нейното научно дело, след като постъпва на работа във Висшия педагогически институт „Братя Кирил и Методий“ във В. Търново. При избор на темата и на подхода за нейното разработване Г. Тагамлица се ръководи от няколко принципа: а) значимост на проблема, б) степен на изученост, в) близка родственост между руски и български език, г) практически трудности при изучаване на руски език от българи. Изследванията си авторката обикновено разгръща в съпоставителен (руско-български или българско-руски) план, но не липсват и публикации само върху единия език — руски или български. Галина Тагамлица не разпилява силите си — повечето ѝ изследвания са свързани с предлозите, частиците, местоименията, числителните имена и глаголите (възвратни глаголи, причастия, наклонение).

Важна особеност на граматичните изследвания на Г. Тагамлица е тяхната комплексност: въпреки че един от аспектите (морфологичен, синтактичен, семантичен или формален) е основен, обсъжданото явление се разглежда от всички възможни страни, така както то реално се проявява в речта.

Първото граматично изследване на Г. Тагамлица е „Некоторые наблюдения в связи с болгарским предлогом „срещу“ и его русскими параллелями“ (1950), последвано от „К вопросу о предложном управлении в русском и болгарском языках (о предлоге „за“ и его соответствиях)“ (1956). Първото изследване има съкратен вариант и на български език: „Българският предлог „срещу“ и неговите руски съответници“ (1950). Двете студии — за руските паралели на българския предлог „срещу“ и за българските съответствия на руския предлог „за“ — се отличават с обхватност на наблюденията, с прецизност в прилагането на описателно-съпоставителния метод, с елементи и на историческия метод. Авторката се насочва

към посочените предлози, тъй като наред с близостта на значенията им в двата езика, има и различия, които пораждат трудност при изучаване на руски език от българи. Предлозите и свързаното с тях предложно управление са предмет на още една голяма студия: „Из истории предложных конструкций в русском и болгарском языках“ (1957). С предложна тематика е и нейното общославистично проучване „Сложение предлогов как средство пополнения категории предлогов в славянских языках“ (1958).

Галина Тагамлицка има принос за изясняване граматическата природа на думите „сам“, „самый“ и на съчетанието „сам себя“ в руски език: „К вопросу о грамматической характеристике слов (о некоторых свойствах слова „сам“ и сочетания „сам себя“ (1966), „О грамматической природе слов „сам“ и „самый“ (1969). Изследвачката оспорва тезата за „сам“ като местоимение. Според нея по значение и по функция „сам“ може да бъде усилваща и подчертаваща частица, съюз със „сложно“ граматическо значение, както и дума с приглаголно-обстоятелствено значение. „Сам“ винаги се съгласува с някакво име в изречението. Като усилваща частица „сам“ се съчетава с възвратното местоимение „себя“ и се образува съчетанието „сам себя“ или „самого себя“. Употребено към преходни глаголи, то указва собствено-възвратно значение.

Няколко публикации на Галина Тагамлицка имат за предмет класа на местоименията — начини на образуване на някои видове местоимения и участие на местоимения в устойчиви словосъчетания и изрази („Из наблюдений над способами пополнения класса местоимений. На материале преимущественно русского и болгарского языков“, 1978), граматични свойства на местоименията („К вопросу о грамматических свойствах местоимений. О категориях рода, число, падежа на материале русского и болгарского языков“, 1983), относителни местоимения — функционално-семантична, позиционна и синтактична характеристика, отношение между въпросителни и относителни местоимения, омонимия между въпросителни и относителни местоимения („Относительные местоимения“, 1973), употреба на лични и възвратни местоимения като допълнение в изречението („Някои особености в употребата на местоименията в руски и български език“, 1963), употреба на местоименията в разговорната реч („О некоторых свойствах русских местоимений в контексте разговорной речи“, 1979). Специално бих желал да отбележа гледището на авторката, че руското „-ся“ се е превърнало в частица-афикс в състава на глагола. Отслабването на формообразуващите способности на „-ся“ се компенсира от активизиране на местоимението „себя“ и на местоименното съчетание „друг друга“. „По този начин в определени случаи на употребата на руските „себя“ и „друг друга“ наред със службата си като части на речта започват да функционират като частици на речта с граматическо значение“ („Някои особености в употребата на местоименията в руски и бъл-

гарски език“, с. 274). В българския език според Тагамлица енклитичните лични местоимения — възвратни и невъзвратни — запазват характера си на местоимения, но в същото време „твърде широк и активен е процесът за преобразуване на посочените български местоимения в частици на речта“ (Пак там, с. 275). Българските енклитични местоимения функционират като: а) допълнение („Иван го удари случайно“), б) стилизираща и словообразуваща частица („Иван го удари на молба“) и в) формообразуваща частица за указание на „изживяващото лице“ („Досмеша го“). По някои становища на авторката могат да се изкажат и други мнения, но важното е, че тя подтиква изследвачите към размисъл.

Твърде пълна характеристика на собствено-възвратното значение на възвратните глаголи в руски език се прави в „О возвратных глаголах и собственно-возвратном значении в современном русском языке“ (1967). Галина Тагамлица проследява начините за изразяване на собствено-възвратното значение, извършва количествена характеристика на собствено-възвратните обрати, подлага ги на пълен граматичен анализ, накрая засяга и отношението между залог и собствено-възвратно значение на възвратните глаголи. С възвратните глаголи е свързана и студията ѝ „Еще о свойствах описательного разложенного выражения возвратности в русском языке“ (1981).

Галина Тагамлица прави твърде вниклива характеристика на частиците като клас думи в руски и български език: „К вопросу о частицах в русском и болгарском языках“ (1964). „Нам представляется, что, при отсутствии собственного предметного значения в частицах, словами могут быть признаны те, которые отвечают хотя бы то одно из следующих трех условий, расположенных по степени важности: 1. Если существует возможность их самостоятельного употребления в качестве отдельного высказывания (ср. русские **пусть, едва ли, даже**, болгарские **нека, надали, нали**). 2. Если существует известная свобода позиции по отношению к сопровождаемому слову: частица может быть употреблена как препозитивно, так и постпозитивно (русс. **Он даже не знал** и **Он не знал даже**, болг. **Той май се е върнал** и **Той се е върнал май**). Или если между частицей и сопровождаемому словом могут вестись другие слова. 3. Если слово ясно, четко выделяется собственным ударением. Если все три условия не налицо, то о частице-слове не может быть и речи, а лишь о частице-аффиксе“ (с. 185). Г. Тагамлица попълва списъка на частиците с нови, непосочвани досега в граматически трудове, обстойно характеризира изразяваните с частиците значения.

На широка теоретична основа и въз основа на твърде богат езиков материал са разгледани модалните значения на изявителното наклонение в руски и български език: „О модальных значениях в изъявительном наклонении и некоторых его структурных признаках“ (1968). Според Г.

Тагамлицка модалните значения и оттенъци в рамките на изявителното наклонение се определят от: а) лексикалното значение на глагола, б) съдържанието на контекста, в) конструктивните признаци във формата на глагола и г) конструктивните елементи в изречението. Разглежда се също така ролята на вида, времето, възвратността (невъзвратността, безличността/ личността на глагола за развиване на едно или друго модално значение. Модалните изявителни значения са разнообразни — за желание, възможност, необходимост и т. н.

В описателно-граматичните изследвания на Галина Тагамлицка твърде често се привличат факти от историческия развой на руския и на българския език. По тоя начин по-добре се обосновават факти и явления от съвременното състояние на езика. В тясна връзка с историческата граматика се намира статията ѝ „О развитии некоторых значений дательного падежа в русском и болгарском языках“ (1960). В нея се проследява развоят в значенията на дателен падеж в двата езика и тяхното изразяване. Важен е изводът за зависимост между лексикално и граматическо значение в историческия развой на падежната система.

Образуване на относителни прилагателни имена се разглежда в статията на Г. Тагамлицка „Замечания об относительных прилагательных с суффиксом -шн /-шн' / в русском и болгарском языках“ (1958).

Няма съмнение, че най-значителният и цялостен труд по морфология на проф. Галина Тагамлицка е университетският учебник „Современный русский язык“ Ч. II. Морфология“ (1972), излязъл и във второ поправено и допълнено издание — „Современный русский литературный язык. Часть вторая. Морфемика, словообразование, морфология“ (1983, 420 с.). Това е първият труд в българската русистика, в който така системно и аналитично се представят морфемиката, словообразуването и морфологията на съвременния руски език. Оригинален е разделът за морфемика, в който освен класификационно-описателната морфемика намира място и функционалната морфемика, като по този начин се навлиза в словообразуването. Обстойно са описани и словообразователните начини в съвременния руски език. При описание на класовете думи (части на речта) също има немалко нови моменти — род, число и падеж при съществителните, употреба на пълните и кратките форми на прилагателните, съчетаемост и употреба на числителните имена, възвратните местоимения, преминаване на думи в класа на местоименията, значения на възвратните глаголи и мн. други. Обстойна е лексикално-граматическата характеристика на предикативите и на модалните думи като самостоятелни класове. Писан за българи, които изучават руски език, на много места трудът съдържа съпоставки между руски и български език. Съобразно с предназначението на книгата — да бъде университетски учебник — Г. Тагамлицка умело балансира между традиция и най-нови постижения в гра-

матическата мисъл. Тя здраво стъпва върху традицията, но се съобразява и с някои нови идеи и постановки, намерили място в литературата.

Съществено място в научното дело на Галина Тагамлицка заемат синтактичните проучвания. Повечето от тях са насочени към проблемите на предикативността и модалността в изречението: „Структура двусоставного предложения с введением глаголов и предикативных слов модального значения (на материале русского и болгарского языков)“ (1968), „Проблема синтаксических оппозиций при выражении предикативных отношений“ (1970), „Проблема модальности и ее актуализации в современном русском языке“ (1970), „Разнообразие средств выражения модальности в связи с обучением русскому языку“ (1975) и др. Принос към изучаване на безличните изречения в двата езика, особено в българския, представя статията „О безличных предложениях в русском и болгарском языках“ (1975). Адекватните типове думи в предикативна и адвербиална (обстоятелствена) функция се анализират в „К вопросу о формальных свойствах слова и его связях в предложении (на материале русского и болгарского языков)“ (1983) и др.

От посочените заглавия стана ясно, че Галина Тагамлицка разработва граматичните (морфологични и синтактични) проблеми на съпоставителна (руско-българска и българо-руска) основа, нещо, което бе вече казано. Тя умее да вникне както в руския, така и в българския материал. Изводите ѝ са напълно съобразени със спецификата на всеки от разглежданите езици. Широката лингвистична подготовка на проф. Тагамлицка ѝ позволява да се насочи и към някои чисто български теми. Тематично те са разнообразни. Принос към междусловната фонетика представя статията „За морфологичната стойност на някои фонетични явления в българския език“ (1967). В статията „Частицата си в съвременния български език“ (1970) представя функционалното разнообразие на **си** в приглаголна и в приименна употреба. В статията се посочват семантичните групи глаголи, към които може да се прибави **си**. Задълбочено се описва употребата на **си** в съчетание с неопределителни местоимения и наречия. Близка по тематика е и статията „Тип местоименни частици в съвременния български език“ (1970).

Схващанията си върху българския синтаксис Г. Тагамлицка споделя в критическата си статия за „Съвременен български език — синтаксис“ от К. Попов („Принос към синтаксиса на българския език“, 1964). Повечето от критическите бележки на Тагамлицка са убедителни и приемливи.

През 60-те години Галина Тагамлицка на два пъти се връща към езиковата проблематика на гр. Етрополе (както бе вече казано, с този град е свързана нейната дипломна работа). „Студията „Лични имена на -шо и -ша в гр. Етрополе“ (1962) е сериозен принос към изучаване антропонимията на отделно селище, но на една по-широка основа — в съпоставка с

личните имена в други селища и в други славянски езици. Установява се, че в Етрополе и в околните села и махали има традиция да се употребяват лични имена на *-шо* и *-ша*, които поначало са галени, но впоследствие са загубили този признак. Употребяват се предимно в разговорната реч (напр. *Доша* вм. *Донка*), но се срещат и като официални имена (*Рашо*, *Пешо*, *Мишо*, *Боша*, *Деша*, *Доша*, *Даша*, *Йоша*, *Куша*, *Пеша*, *Раша*). Другата статия — „Бележки върху говора на гр. Етрополе“ (1969) — описва предимно фонетичните особености на етрополския говор, принадлежащ към ботевградския говор; прилага се и речник на по-особените думи в говора, като и тук се прави съпоставка с ботевградския.

Слабо позната на научната общественост е преводаческата дейност на проф. Галина Тагамлицка. Още през 1948 г. във връзка със стогодишнината от рождението на Хр. Ботев превежда от български на руски някои негови творби — стихотворенията „На прощаване“ и „Моята молитва“, някои статии, фейлетони и писма. За Московския художествен академичен театър „М. Горки“ през 1946 г. тя превежда на руски Вазовата драма „Хъшове“. За воронежкия музикален театър превежда либретото на операта „Луд гидия“ от П. Хаджиев. През 1973 г. за Драматично-музикалния театър „К. Кисимов“ във В. Търново превежда либретото на оперетата „Сто първа жена султана“ от А. Филипенко. Знаейки еднакво добре руски и български език, Г. Тагамлицка се справя блестящо с преводаческите задачи. Особено добър и изразителен е преводът ѝ на „Хъшове“.

След проф. Николай Дилевски второто представително име в българската русистика е проф. Галина Тагамлицка. Нейното богато и разностранно научно дело ѝ отрежда място сред видните представители на българското езикознание.

Нека пожелаем на проф. Галина Тагамлицка още много години здраве и живот!

Русин Русинов